

Szerkesztési iroda:
Nagybecskerek, Zápolya-u. 1.,
ahová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Fleits Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-u. 1.
ahová a hirdetések, az előfizet-
ések és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalások inté-
zendők.
Telefon-szám 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.
Főszerkesztő: Dr. BRAJER LAJOS.

Előfizetési árak:
Egész évre ——— 24 K.
Félévre ——— 12 K.
Negyedévre ——— 6 K.
Egy hóra ——— 2 K.
— Egyes szám ára 3 fillér. !

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtat-
nak el. Azonkívül az összes
hirdetési irodákban.

Megjelenik vasár- és ünne-
napok kivételével mindennap
délután 5 órakor. ■■■■

Nagybecskerek, 1912.

XLI. évfolyam 226. szám.

Csütörtök, október 3.

Uj pártalakítási kísérletek.

→ okt. 3.

Szélteben beszélnek, komoly politiku-
sok mondják, komoly lapok írják, hogy
uj pártalakulással akarnak a mai türet-
len politikai helyzetből kibontakozást ke-
resni. Mi módon képzelik ezt az új alaku-
lást, azt senki, talán azok a politikusok
maguk sem tudják, akik így vélik a ki-
vezető utat megtalálni. Am az eszme föl-
merült, él, foglalkoztatja az embereket,
tehát érdemes róla egy kicsit elmélkedni.
Persze csak akadémikusan, mert ez a terv
maga is csak akadémikus jellegű. A gya-
korlati kivétel — legalább ebben a pilla-
natban — abszolúte semmi eredménnyel
nem kecsegtet.

Ezzel nem azt mondjuk, hogy nem
lehet új pártalakulás. A magyar politi-
kai élet utolsó tíz esztendejének folyto-
nos válságai bizonyítják, hogy nálunk má-
ról holnapra szülehetnek, hatalomra ke-
rülhetnek és elpusztulhatnak pártok. Az
új pártalakulás tehát lehetséges. Csak
annak a tervezők által remélt eredménye
nem várható. Marad minden a régiben,
csak a cégtáblát festik újra. Uj cég alatt
ugyanazok az emberek, ugyanazok a cé-
lok, akik és amelyek okozták a mai válsá-
got. Hogy ez a pusztító válságból való ki-
bontakozást eredményezhetné, azt maguk
a pártalakulás tervezői sem hiszik.

Ez is csak olyfajta kísérletezés, mint
amely Lukács és Tisza fejevételével remél,
ha nem is más eredményt, legalább azt,
hogy hatalomra kerülhet.

Ez a válság, amint nem mulik Lukács
és Tisza fején, azonképpen nem oldható
meg a mai emberekből való új pártalaku-
lással sem. Itt csak gyökeres, az egész
parlamentári rendszerre kiható változás se-
git. Félmunka csak ronthat. Egy ilyen

fél, sőt még annál is kevesebb munka
volna az új pártalakulás is, ha sikerülne.

Bármilyen komoly politikusok, bár-
mily komolyan foglalkozzanak is ezzel a
dologgal, azt mindenkinek az első pilla-
natra látnia kell, hogy ez a terv célra nem
vezethet. Egyáltalában nem jelent egy
ilyen terv a válságban egyebet, mint je-
lent az az ellenzéki követelés, amely most
Tisza és Lukács fejével dobálódik.

Nem Tiszának, nem Lukácsnak kell
megbuknia, nem új pártalakulás kell, de
teljesen új rendszeralakulás új, modern
eszmékkel, új emberekkel. Amíg ez be-
nem következik, addig hasztalanul bukik
meg akárhány kormány, hasztalanul jön
akárhány új pártalakulás, a válság csak
tovább sekélyesedik, de meg nem oldódik.

Az egyedüli orvosság az új választói
reform, annak minél előbb való megvaló-
sítása. Akik ennek az eszmének a valóra
válását a Tisza-Lukács fejének követé-
lése után most új pártalakulás hangozta-
tásával akarják ismét elodázní, azok lehet-
nek akármilyen komoly politikusok, az
idők követelését meg nem értették. És
éppen ezért a válságot meg nem oldhat-
ják. A válságot csak az a politikus fogja
megoldani, aki belátja azt, hogy a mai
egész magyar parlamenti rendszer, alkot-
mányunk egész mai alapja elavult és min-
denre való tekintet nélkül egész erejét az
új alap megteremtésére fogja fektetni.

A mai kormány hangoztatja azt, hogy
eltökélt szándéka az új alapokat megte-
remteni. Ha ebben a szándékában a meg-
felelő energiával és a kellő kitartással,
megfontoltsággal jár el, egy olyan szolgál-
latot tesz az országnak, amelyért a törté-
nelemirők örök időkre hálával fognak
róla emlékezni. Mert ezzel nemcsak kive-
zeti az országot a válságból, de egyuttal

létét, fennállását, függetlenségét bizto-
sítja.

Ennek a munkának az elvégzése után
a kormány már nyugodtan adhatja oda a
fejét, amit ma ugyis hasztalanul adna oda.
A válságot meg nem oldaná. Ennek a
munkának elvégzése után nem lesz szük-
ség forszírozott új pártalakulásra, mert
az a pártalakulás önmagától fog megtör-
ténni a nemzeti, az országos érdekeknek
megfelelőleg.

HIREK.

— **A király nevenapja.** Mint említet-
tük, a király nevenapja alkalmából holnap
a róm. kath. plébánia-templomban ünne-
pies istentisztelet lesz. Az istentisztelet
alatt a templomi ének- és zenekar Kemp-
ter miséjét adja elő, offertóriumra Bach
„Andante“ cello-szólóját játszák orgona-
kísérettel, végül pedig ismét a templomi
énekkar Erkel Himnuszát éneklí.

— **Adomány az árvizkárosultaknak.**
A torontálvármegyei árvizkárosultak ja-
vára legutóbb a belügyminiszter 5870 ko-
ronát küldött az alispánnak, mint a hozzá
befolyt adományoknak a kár arányában
elosztott és a torontálmegyei árvizkárosul-
takra eső részét.

— **Esküvő.** Flachner Imre nagy-
becskereki pénzügyi fogalmazó szeptem-
ber hó 26-ikán vezette oltárhoz Egyház-
gellén Csókay Gizellát, Csókay Móritz
kislucsi nagybirtokos leányát.

— **A nagykikindai kórház köréből.**
Torontálvármegye főispánja megbízta dr.
Róth Pál nagykikindai orvost, hogy a
nagykikindai közkórháznál az elhunyt dr.
Tarnói Emil kórházi osztályos főorvos
teendőit, ezen állás szabályszerű betölté-
ség, ideiglenesen ellássa.

— **Halálozás.** Mély gyász érte Szá-
vits Szilárd basahídi jegyzőt. Egyetlen
leánya, Ilonka, férj. Strausz Gyuláné

„TORONTÁL” tárcája.

Eprészés.

I.

Nedves légáramlat csapta meg az
arcomat, mikor kinyitottam az ablakom.
Juliusi reggel volt. Az éjszaka nagy ziva-
tar dult a határon. Az égbolt üde kékség-
ben ragyogott, úgy tünt fel, mintha a zá-
por lemosta volna róla a legparányibb
foltot is. A házak s a háztetők körvonalai
élesen tüntek a szemembe. Minden vízes
volt még az esőtől. A szemhatár szélén
aranyárgán ragyogott a nap s a szomszéd-
dos kertekből a föld illata áradt át hoz-
zánk.

— Ninette, édes, — kiáltottam vigan
— nosza, vedd fel a kalapod, jer ki velem
az erdőre!

Ninon elbocsátotta a karomat s többet
futkosott, mint öltözközött, ami nem min-

dennapos dolog egy huszéves leánynál, ki
ráadásul kacér is egy kisé.

II.

Mily titokzatos az erdő! Mily pompás
séta esik ott a szerelmeknek! Nem kell
titkolni érzelmeiket. Hétköznap nem jár
ott senki, mehetünk jobbra, mehetünk
balra, kéz a kézben, egymás ajkát ke-
resve, csak a feketerigó lát mindent a bok-
rok alól.

Ninon elbocsátotta karomat, úgy fut-
kosott, mint egy pajkos kis eb s véghetel-
lenül örült, mikor a galyak szabadon tép-
desték a haját. Aztán megint visszatért
hozzám és gyöngéden, odaadóan hajtotta
vállamra fejét. Az erdő mindjában kiszé-
lesedett. Megfélemlítő csöndesség volt
mindenütt. A tavasz üde levegője mámo-
rossá tett bennünket. Ismét gyermekek-
ké váltunk a zöld lombok titokzatos temp-
lomában.

— Nini, számóca! — kiáltotta Ninon.
— Számóca!

Átszökött egy árkon, könnyedén, mint
a gazella és keresgélni kezdett a bokrok
között.

III.

Számóca-bokor! Nem is bokor, hanem
egész számóca-erdő a szederindák alatt!
Ninon egészen meglepedezett az erdő
vadjairól, melyektől az imént még egy
reszketett. Vigan járt-kelt, félreharitva
minden galyat és kétségbeesve, hogy
egyetlen számócát sem talál.

— Már járt előttünk itt valaki —
mondotta. — De mindegy, csak keressünk,
lehet, hogy találunk még mi is.

És példás kitartással kerestünk.
Előrehajolva, nyakunkat kinyujtva, sze-
münket a földre szegezve, apró léptekkel,
óvatosan haladtunk előre, szót se szólva,
mintha félnénk, hogy elijesztjük a szá-
mócát. Megfeledkeztünk erdőről, csendről,
mély árnyékról, lombok boltozatáról, át-
ható illatról. Számóca kell nekünk, csak
számóca! Minden új bokornál megcsókol-

Első nagybecskereki Lukits-féle szappan- és gyertyagyár

Gyárt: Mindennemű mosó, házi, vegyi, borbély- és pipereszap-
panokat, Stearin, paraffin, viasz- és fagygyertyát,
lug, lugkő, marószódát és amer. „Dolar” cipőkrémet.

Gyári iroda: Uörösmarty-ut 15.

Telefon 170.

élte tavaszán, alig pár hónapi boldog házasság után váratlanul meghalt.

Tanárválasztás. Mint Nagykikindáról jelentik, ott a napokban töltötték be a polgári fiúiskolában megüresedett mennyiség-tanári állást. Megválasztották nagy szótöbbséggel Förster F. Gyula mennyiség-tanóból és természet-tanóból képe-sített okleveles középiskolai tanárt.

A sorozás. A nagykikindai járásban most fejezték be a sorozást, amelynek eredménye a következő: Felhivatott 780. A megjelentek száma 549 volt. Ebből alkalmasnak találtak 141 legényt. A sorozás eredménye a kikindai járásban sokkal kedvezőbb volt, mint a városban. Nagykikindán az alkalmasak 19 százalékot, a járásban 25 százalékot tettek ki.

A téli vasúti menetrend. A magyar kir. államvasutak vonalain és az általuk kezelt magánvasutakon folyó évi október hó 1-én a téli menetrend lép életbe, mely a jelenleg érvényben levő nyári menetrenddel szemben a következő lényegesebb változásokat tartalmazza a délvidéki vonalakon:

A Nagybecskerek—pancsovai vonalon. A Pancsováról jelenleg délután 12 óra 50 perckor induló személy-szállító tehervonat már délután 12 óra 30 perckor fog indulni és Antalfalvára 2 óra 56 perc helyett már délután 2 óra 33 perckor fog megérkezni.

A Számos—antalfalvai vonalon. Egy új vegyes vonatpár helyeztetik forgalomba, indul Antalfalváról reggel 7 óra 40 perckor, érkezik Antalfalvára délelőtt 10 óra 12 perckor.

A Valkány—Temesvár—jó-zsefvárosi vonalon. A Valkányra Nagyszentmiklósról jelenleg délután 3 óra 12 perckor érkező személyvonat Valkányra már délután 2 óra 18 perckor fog érkezni, miáltal ott csatlakozást nyer Budapest és Nagykikinda felé.

A Temesvár—Józsefváros—buziásfürdői vonalon. A Temesvár—Józsefvárosról Buziásfürdőre d. u. 3 óra 25 perckor indul és a Temesvár—Józsefvárosra Buziásfürdőről délután 12 óra 22 perckor érkező nyári vonatpár egész éven át fog közlekedni, a Temesvár—Józsefvárosra Buziásfürdőről este 9 óra 7 perckor érkező személyvonat megszüntetik, helyette a Temesvár—Józsefvárosra jelenleg este 6 óra 50 perckor, az új menetrend szerint pedig este 7 óra 10 perckor érkező személyvonat közlekedik.

Az oraviczabánya—resiczabánya telepi vonalon. A Resiczabánya telepről jelenleg éjjel 2 óra 27 perckor induló személyvonat már éjjel 2 órakor fog indulni és Boksánbányára 3 óra 34 perc helyett már éjjel 3 óra 14

perckor fog érkezni, további menetrendje változatlan marad.

A Vejte—boksánbányai vonalon. A Boksánbányáról jelenleg éjjel 3 óra 40 perckor induló vegyesvonat már 3 óra 20 perckor fog indulni és Zsidovinba 4 óra 22 perc helyett már reggel 4 óra 02 perckor fog érkezni, a további menetrendje nem változik.

Letartóztatás a kávéházban. Mint Nagykikindáról jelentik, Frankl Jakab ottani fakereskedő hétfőn reggel feljelentést tett a rendőrségen F. D. alkalmazottja ellen, kit pénzbeszedés végett Nagyeremiára küldött s a beszédett pénzzel megszökött. Körülbelül 1000 korona beszédett összegről volt szó s a rendőrségen azonnal széleskörű nyomozást rendeltek el. Egész csomag távirat vitte szét mindenfelé a sikkasztás hírét, kérve a sikkasztó letartóztatását. A sok távirat azonban főlegesen volt, mert még aznap este a Városi kávéházban csöndes kapucinerezés közben lefülelték F.-et, kit a rendőrség emberei a föltűnés elkerülése végett kihívtak a kávéházból és bevitték a rendőrségre, ahol őrizetbe vették. F. erősen tagadja, hogy sikkasztást követett volna el, a beszédett és a nála levő pénz közt szerinte csak 200—300 kor. a differencia, mely onnan származott, hogy valahogyan elszámolta magát.

Hetivásárok Klári községben. A m. kir. kereskedelmi miniszter megengedte, hogy Klári községben minden hét csütörtöki napján kirakó hetivásár tartassék.

A tél közeledtével alig szükséges már a magyar olvasóközönség figyelmét arra felhívni, hogy igazi műveltség alig képzelhető ma egy jó napilap járátása nélkül. A legmelegebben ajánlhatjuk azért az új évnegyed alkalmából a Pesti Hirlap-ot, mely ma az ország legjobb, legelterjedtebb és legbővebb tartalmu napilapja. Példányszáma 120—130 ezer, amit még a legolcsóbb filléres boulevard-lapok sem értek el s tartalma napról-napra a legbővebb és legváltozatosabb. Munkatársai közé számítja napjaink legjobb nevéit és legkedveltebb íróit, mint Gárdonyi Géza, Molnár Ferenc, Heltai Jenő, Szomaházy István, Szini Gyula, Lengyel Menyhért, Abonyi Árpád, Porzolt Kálmán, Lux Terka, Szabóné-Nogáll Janka, Móricz Zsigmond, Tömörkény István, Murai Károly, Várad Antal, Pakots József, Pásztor József, stb., stb. A Pesti Hirlap minden előfizetője, aki legalább három hónap óta tartja a lapot, karácsonyi ajándékként kapja a Pesti Hirlap nagy képes naptárát, mely az idén pompás vászonkötésben és fényes kiállításban fog megjelenni s melybe a Pesti Hirlap imént felsorolt jeles munkatársain kívül irt Bródy Sándor, Krudy Gyula, Zsoldos László, Berkes Imre, Kanizsai Ferenc,

— No, vedd el a részedet!

S elvettem a magam részét. Nem tudom, testvériesen osztozkodtunk-e meg, azt se tudom, izlett-e a számóca, csak azt tudom bizonyosan, hogy Ninon esőjka nagyon édes és nagyon jó volt.

V.

Az egész lankás oldal tele volt számócabokkal, igazi számócabokkal. Vigan és gyönyörűesen szüreteltük: letértünk egy fehér zsebkendő és szentül megfogadtuk, hogy nem eszünk a számócaból egy szemet se, hanem az utolsó szemig oda rakjuk. De azért több ízben mégis úgy tűnt fel nekem, hogy Ninon a szájához emeli a kezét.

Mikor vége volt a szüretnek, valami árnyas kis helyet kerestünk, ahol kényelmesen megreggelizhetünk. Kedves kis zugolyt leltem, lomb mindenütt, valóságos kis lombfészket.

Oh Istenem, mily gyönyörűes és volt e hűs zugolyban! Ninon harmatos szemmel nézett reám. A lombon áttörő napfény rózsaszínre festette haját, telt nyakát, amint szeliden a szemembe nézett, hozzám hajolt s odanyújtotta nekem parányi két kezét.

A nap, mely az ágtetőn levő lombokat égette, aranyos fényfoltokat vetett a fübe a lábainkhoz. A homályos erdőben mély csönd volt mindenütt...

Mikor pedig kerestük a számócat, hogy megegyük, rémülten vettük észre, hogy reá ültünk a zsebkendőre.

Zóla Emil.

stb. is. Ezért a gazdag tartalmu szépirodalmi almanachért valóban érdemes az előfizetők közé állani. A Pesti Hirlap előfizetői kedvezményes áron kapják a Divat Salon című kitűnően szerkesztett divatlapot is. A Pesti Hirlap ára egy óra csak 2 kor. 40 fill., negyedévre pedig 7 korona és a Divat Salonnal együtt 9 korona. A Pesti Hirlap kiadóhivatala, hova az előfizetést küldeni kell, Budapest, V., Váci-körút 78 alatt van.

TAJÉKOZTATÓ.

Az ingyenes olvasóhelyiség és könyvtár nyitva van minden nap délután 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon délután 2 órától este 10-ig. Könyvtárra vasárnap, szerda, péntek délután 5—7 óráig.

A fürdő (telefonszám 118.) minden nap reggel 6 órától kezdve déli 12 óráig az urak részére nyitva van, hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől negyed 5 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5—7 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délben gőzfürdő. A kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva.

A „Magyarországi munkások rokkant- és nyugdíjgyűlete“ nagybecskereki fiókjá minden hó 1-je és 15-ike után eső vasárnapján fogad el befizetéseket az Ellmer-féle helyiségben d. u. 3—5 óráig. — A beiratások szintén ott eszközöltetnek.

Október 7. A közg. bizottság ülése.
8 Számonkérő tisztizék.
8 Megyei áll. választmány ülése.
9 Őszi rendes közgyűlés.
10, 11, 12., 13 Országos vásár.

Színház, irodalom.

Heti műsor:

Okt. 3 Csütörtök: Csitri. Vigjáték.
Okt. 4. Péntek: Cornevillei haragok. Operette.
Okt. 5. Szombat: A kém. Szinmű.
Okt. 6 Vasárnap d. u.: Ocskay brigadéros. — Este Leányvásár. Operette.

** Az asszonyfaló ment tegnap este másodszer is a színházban az első előadás szereposztásában s a közönség ezuttal is sokat tapsolt Kiss Cecilnek, Szécsi Ferenek, Rónai Imrének, Márkus Angelának, Várady Izsónak, valamint a többieknek is.

** A csitri. Ma este Pierre Weber vigjátékában mutatkozik be a szintársulat drámai személyzetének egy része, köztük Ligeti Angela, Károlyi Ibolyka, Ungvári Miklós, Tóth József.

(*) **A Magyar Figyelő** október 1-én új évnegyedet kezd és az első szám gazdag és értékes tartalma bizonyítja, hogy revue irodalmunk mily magas színvonalat ért el. Nyolc cikk és nyolc feljegyzés képezi az október 1-i füzet tartalmát. A lap élén gróf Tisza István nagyérdékű polemiáját találjuk Andrássy Gyula gróffal. Herczeg Ferenc „Felelősség nélkül“ címen az aktuális politikai helyzetet magasabb szempontból és ragyogó stílussal tárgyalja. Politikai kérdéssel foglalkozik Réz Mihály „A nemzetiségi kérdéstről“ című tanulmánya Ybl Ervin „Ignacio Zuloaga“ról művészeti tanulmányt irt, Kádár Gusztáv „A pénz betegségei“ről közgazdasági cikket, Paragrafus néven pedig az új nagy Helmut-féle világtörténelemnek egy rendkívül érdekes bírálatát kapjuk. A szépirodalmi részben Kisbán Miklós (gróf Bánffy Miklós) gyönyörű novelláját, a „Havasi történet“-et találjuk. A színházi rovatot Kemény Simon kezdi meg és szokatlanul merész dolgokat mond a magyar kritikáról. A „Feljegyzések“ irodalmi, társadalmi, politikai kérdésekkel foglalkozik és érdekes polemiákat is találunk közöttük. A „Feljegyzések“ írói között megemlítjük Agyal Dávid, Palágyi Menyhért, Zemplény Győző, Adorján Andor, Farkas Pál és Horváth János neveit.

A Magyar Figyelő előfizetési ára negyed évre 6 korona. Kiadóhivatal Budapest, VI., Andrássy-ut 16.

(*) **„Darvin.“** Ez a címe egy új, igazán népszerű, csevegő módon megírt természettudományi folyóiratnak, melyik

tuk egymást és reszkető kezünk találkozott a fű alatt.

Igy haladtunk szinte mértőföldes uton előregörnyedve, hol jobbra, hol balra térve ki. De számócat nem találtunk. A pompás szederindák haragoszöld levelei mögül láttam, hogy Ninon boszusan harapdálja ajkát és hogy a szeme nedves fényben uszik.

IV.

Lankás hegyoldalra értünk, melyet tikkasztóan égetett a nap. Ninon a lejtőhöz közeledett. Ó már nem keres tovább! De egyszerre csak hangosan felkiáltott. Ijedten szaladtam hozzá, mert azt hittem, megvérezte ujját. A földön találtam, oda ült le felindulásában s ujjával egy szem számócára mutatott, mely alig volt nagyobb egy borsószemnél és szerényen húzódott meg egy kis bokor kinyuló ágán.

— Szakítsd le! — kiálotta édesen behizelgő hangon.

— Nem, te találad, te szakítsd le!

És leültem melléje.

— Nem, nem, szakítsd le te! — kért Ninon.

De addig szabadkoztam, hogy végre is ő szakította le. Csakhogy most új nehézség támadt, mert felmerült az a kérdés, melyikünk egye meg azt a picike szem számócat, melyet oly nagyon soká kerestünk. Ninon minden áron szájamba akarta dugni. Én szabadkoztam, de végre, hogy mégis menjünk valamire, abban állapodtunk meg, hogy megosztozunk rajta. Ninon a két ajka közé vette s mosolyogva szólt:

október 1-eje óta dr. Fülöp Zsigmond szerkesztésében és kiadásában jelenik meg. A célja az, hogy a kultúra haladása iránt érdeklődő magyar közönséget szórakoztatva tájékoztassa a természettudományok minden ágának haladásáról. Vannak benne nagyobb cikkek is, de a legérdekesebb és legfontosabb része az állandó rovatok, amilyenek „az orvostudományok haladása”, „a technika haladása”, „a mikroszkóp csodái”, „különfélék”, stb. Az olvasáshoz, illetve megértéshez nem kell semmiféle előismeret, minden könnyen érthetően és érdekesen van megírva s bőven illusztrálva. A kiállítása csinos, mellette olcsó; két hetenként jelenik meg s egész évre csak 10 korona. Mutatványszámot szívesen küld a kiadóhivatal (Budapest, Andrásy-ut 60.).

Sport.

× **Athletikai verseny és football-mérkőzés.** A közelmúltban alakult Nagy-

becskereki Sport Club, mely fennállása óta már több ízben tanujelét adta a sport fejlesztése érdekében folytatott agilis munkásságának, most ismét atletikai versenyt rendez Nagybecskereken. Az egyesületnek, mely fáradságot és költségeket nem kímél, f. hó 6-ikára sikerült megnyerni vendégül a pancsovai „Glória” Sport Club válogatott atletikai és football-csapatát. Az atletikai és football-mérkőzés a vásártéri sporttelepen lesz vasárnap délután fél 3 órai kezdettel a következő sorrenddel:

Athletikai számok (délután fél 3 órakor): 1. 100, 200, 400, yardos sifutás. 2. 1 angol mértföldes futás. 3. Súlydobás, diszkoszvetés. 4. Távol-, magas- és rudugrás. Délután 4 órakor football-mérkőzés a P. G. S. C. és az N. S. C. válogatott csapata között. Belépődíjak: Ülőhely 1 K, állóhely 50 fill., diákjegy 30 fill.

A balkáni háborus veszedelem.

A béke reménye csökken. — A balkáni államok jegyzéke. — Monarchiánk és Oroszország megegyezése. — Katonai készülődésünk. — A helyzet Szerbiában.

Budapest, okt. 3. (A „Torontál” eredeti távirata.) A háboru még ma sem tört ki, de nem sok remény van az összeköttetés kikerülésére. Maga külügyminiszterünk is úgy nyilatkozott tegnap, hogy a béke reményei napról-napra csökkennek s így érthető, hogy mindenki borzongva várja a legközelebbi napok eseményeit.

Mai jelentéseink a következők:

A béke reménye csökken.

Budapest, okt. 3. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből sürgönyzik, Berchtold gróf külügyminiszter tegnap délután a delegáció tagjainak tiszteletére adott ebéden kijelentette, hogy a béke reménye napról-napra csökken.

A Balkán-államok jegyzéke.

Budapest, okt. 3. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Konstantinápolyból sürgönyzik, a Balkán-államok ma délután közös jegyzéket nyújtanak át a portának, amelyben kijelentik, hogyha a porta 3 nap alatt nem nyújt garanciát követeléseik teljesítésére, akkor fegyverrel fogják érvényesíteni jogaikat.

Monarchiánk és Oroszország megegyezése.

Budapest, okt. 3. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből jelentik, diplomáciai körökből eredő hírek szerint, monarchiánk és Oroszország megállapodást kötöttek, hogy bárhol forduljon a helyzet, egymás megkérdezése nélkül nem tesznek semmit. Berchtold gróf közös külügyminiszter tegnap kihallgatáson is volt e miatt a királynál, eléje terjesztette a megállapodást. A megegyezést néhány nap múlva úgy Bécsben, mint Szentpétervárott azonos szöveggel nyilvánosságra fogják hozni.

Mint Párisból sürgönyzik, a francia miniszterelnök s az ott időző orosz külügyminiszter tegnap tanácskozást folytattak, amelyen megállapították, hogy a hármas entent föltétlenül ragaszkodik a balkáni béke és a statusquo föntartásához.

Háborus hír a tőzsdén.

Budapest, okt. 3. (A „Torontál” eredeti távirata.) A budapesti gabona-tőzsdére ma délelőtt táviratok érkeztek, hogy Szerbia ma délután megüzeni a háborut Törökországgal.

nak. A háborus hirre az irányzat erősen megszilárdult.

Katonai készülődéseink.

Budapest, okt. 3. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Nagyváradról sürgönyzik, az ottani helyőrséghez a temesvári hadtestparancsnokságtól felszólítás érkezett, hogy készüljenek el minden eshetőségre. Ma reggel az összes kaszárnyákban szemle volt s parancsot adtak ki, hogy további intézkedésig a kaszárnyákat senkinek sem szabad elhagyni.

A helyzet Szerbiában.

Budapest, okt. 3. (A „Torontál” eredeti távirata.) Zimonyba érkezett belgrádi jelentések szerint a városnak egészen háborus képe van s ugyszólván minden forgalom szünetel. Ma délelőtt a kormány haditanácsot tartott, amely egyttal kínos botrányra adott alkalmat. A tanácskozó terembe ugyanis be akart nyomulni György szerb herceg s miután az őrtálló hadsegéd nem engedte be, György herceg a hadsegédet arcul ütötte. A herceget, aki az inzultus után sirögörcsöt kapott, nagynehezen eltávolították.

Egyéb hírek.

Budapest, okt. 3. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből megáfölják azokat a híreket, hogy Görögország és Szerbia már megüzenték volna a háborut Törökországnak. A követségeken konstatalják, hogy még eddig egyik fél részéről sem történt hadüzenet.

Budapest, okt. 3. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, az Osztrák-magyar Bank főpénztárát ma valósággal megostromolták arany pénzért. A bank azonban kijelentette, hogy a háborus események ideje alatt nem ad ki arany pénzt.

Budapest, okt. 3. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből jelentik, itteni diplomáciai köröknek az az értesülése, hogy Törökországot csak Bulgária támadja meg, míg a többi államoknak az a feladata, hogy Törökország egyéb haderejét lekössék.

Budapest, okt. 3. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bruckból jelentik, ott 18 vagon szerb löszert föltartóztattak. A vasutigazgatóság kijelentette, hogy miután Szerbia a gyors- és teheráru forgalmat beszüntette, ezt sem továbbítja.

A politika és a háborus események.

Budapest, okt. 3. (A „Torontál” eredeti távirata.) Előkelő politikai körökben rámutatnak arra, hogy minő szerencsétlen politikát folytat a magyar ellenzék, amikor ilyen nehéz órákban saját akaratából távol tartja magát a delegáció tanácskozásából. Az ellenzéknek az volna kötelessége, hogy ellenőrizze a monarchia hülpolitikai állásfoglalását, ehelyett azonban egy rövid botrány rendezése után teljesen kikapcsolta magát a külügyi és hadügyi tárgyalásokból és a delegáció-tagságokra nem reflektált. Ilyen körülmények között az ellenzérés egész kötelessége a nemzeti munkapárt delegátusaira hárul s az ország láthatja, hogy melyik az a párt, melynek kötelességtudására nehéz időben is számíthat. Ha még kellett arra igazolás, hogy a többség helyesen cselekedett, amikor a véderőtörvényeket teljes erővel keresztülvitte, úgy ezt az igazolást a sajnálatos balkáni események szolgáltatják. Óriási jelentősége van annak, hogy az osztrák-magyar monarchia éppen most minél tökéletesebb hadikészültségben őrödjék a világkében. A nemzeti munkapárt minden tagja jóleső elégtételt érezhet most azon, hogy vezérei oldalán kitartott. Sándor János, a munkapárt érdemes tagja mutatott rá erre a hadügyi bizottság tegnapi ülésében.

A májusi tüntetések.

Budapest, okt. 3. (A „Torontál” eredeti távirata.) A budapesti törvényszék ma hozott ítéletet a májusi tüntetések miatt pörbe fogott vádlottak fölött. A bíróság 43 vádlott közül 24-et kisebb büntetésre ítelt. A büntetések olyan csekélyek, hogy azokat a vádlottak vizsgálati fogságukkal kitöltötték s így mindjárt szabadlábra is helyezték őket.

TŐZSDE.

(Arak 50 kilogrammonként.)

Buza (októberre)	11'41— —
Buza (áprilisra)	11'92— —
Rozs (októberre)	9'68— —
Rozs (áprilisra)	10'22— —
Zab (októberre)	11'01— —
Zab áprilisra)	10'81— —
Tengeri (májusra)	7'70— —

Szerkesztői üzenetek.

Éreklődő. Az illetőt a városi villamü vezetőjének megrágalmazása miatt a bíróságok 500 korona pénzbüntetésre ítélték, amit a Kuria is helybenhagyott.

Szerkesztőnk ügyében, amint azt megírtuk, a Kuria 14 napi fogházra ítélte. A Kuria ítéletében, amelybe most volt csak alkalmunk betekinteni, nincs kifejezetten kitüntetve a minősítés, csupán a paragrafust citálja, és azt mondja, hogy a kifejezések oly durvák és maggyalázók voltak, hogy a fogházbüntetést kellett alkalmazni. A rágalmazás minősítése nálunk tudósítónk jogi tájékozatlansága folytán csuszott be. Lényegében ez azonban mindegy.

Ami pedig a legutóbbi támadást illeti, szerkesztőnk nem sülyed le oda, hogy ilyen parlagi nyelvöltögetésre reflektáljon. Ami sértés van benn, annak megtorlásáért ismét a bírósághoz fordult s már harmadnapja beadta e miatt a büntető följelentést a törvényszékhez.

Felelős szerkesztő: Somfai János.

Perjámos község előjáróságától.
1559—1912. sz. 1146—1

Pályázati hirdetmény.

Perjámos nagyközség közgyűlése 75/1912. sz. alatti határozatával elektromos mű létesítését és a közterületek elektromos világítását kívánja biztosítani; ezen munkálatokra, illetve szállításokra ezennel pályázatot hirdet.

A) Ajánlat teendő egy háromfázisú központi elektromos műnek elosztó hálózattal együtt, teljesen felépítve, koncessziós alapon való létesítésére, részletes koncessziós szerződés formájában, amelyek főbb pontjai a következők:

1. A koncesszió időtartama.
2. A közvilágításért a község által fizetendő árak és feltételek.
3. A magánfogyasztás ára világítási és motorikus célokra, valamint a nyújtandó engedelmények.
4. A nappali áramszolgáltatás feltételei.
5. A telep időközi megváltásának s a községre való átháramlásának feltételei.
6. Az üzem folytonosságának biztosítása.
7. Az áramszolgáltatás megkezdésének időpontja.
8. Az új találmányok alkalmazásának feltételei.

Az elektromos mű 90 drb egyszerre égő 40 wattos közvilágítási és 3000 drb 30 wattos magánvilágítási izzólámpa fogyasztásának ellátására tervezendő, amely utóbbiaknak 50%-a ég egységben.

A közterületek világítása 90 drb 32 gyf. fémzálas izzólámpával történjék és pedig: 45 drb egész éjjeli és 45 drb félejjeli, amelyek jelen pályázati hirdetmény mellékletét képező hálózati tervben megjelölt utvonalakon, a szükséghez mért sűrűségben lennének elhelyezve, magánvilágítási hálózat ugyancsak a fent említett tervben megjelölt utvonalakon szereplendő fel.

A hálózat feszültsége a 105 voltot túl nem haladja.

Az ajánlatokhoz melléklendő:

- a) a koncesszió szerződés,
- b) az elektromos telep műszaki leírása,
- c) a közvilágítási lámpák elosztási terve,
- d) a közvilágítási falikarok rajza,
- e) a köz- és magánvilágítási hálózat terve.

A szabályszerűen kiállított ajánlatok pecséttel lezárt sármányban borítékba helyezve közvetlenül vagy posta útján 1912. évi december hó 31. napján déli 11 óráig nyújtandók be a község előjáróságánál.

Az ajánlattevők kötelesek a pályázat beérkezéssel egyidejűleg 5000 (ötezer) koronát készpénzben vagy óvadékképes magyar értékpapirokban a pályázati hirdetmény számára való hivatkozás mellett a község pénztárába bántéppénzképpen letenni. A bántéppénz letétele a pályázat benyújtásánál igazolandó.

Fenti feltételeknek meg nem felelő, valamint olyan ajánlatok, amelyek az előírt határidő letelte után érkeznek be, nem vétetnek figyelembe.

A beérkezett ajánlatok 1913. évi január hó 16. napján d. e. 10 órakor fognak felbontatni, a község tanácstermében, amely alkalommal az ajánlattevők vagy azok igazolt képviselői jelen lehetnek.

Az ezen pályázati hirdetmény mellékletét képező hálózati nyomterv, közvilágítási lámpaelosztási terv a község jegyzőjénél naponta d. e. 8—12 óra között megtekinthető, illetőleg lemásolható. Az ajánlattevők ajánlataikkal a közszállítási szabályrendelet 25. §-ában meghatározott végleges döntésig kötelezettségben maradnak.

B) Ajánlat tehető továbbá koncessziós alapon:

1. A község köz- és magánvilágítási elosztó hálózatának teljes berendezésére, elektromosáram szállítással együtt valamely áramkörzetről, a község közterületeinek világítására és magánfogyasztók számára, valamint erőátvitelre.

Ezen ajánlatokra a koncessziós alapon létesítendő elektromos központi műre vonatkozó méretek és feltételek szintén mérvadók.

Csakis oly vállalkozó ajánlata vétetik figyelembe, akik a pályázat tárgyát képező építésekre törvényes képesítéssel bírnak; akik ilyenekkel nem bírnak, tartoznak már ajánlatukban törvényes képesítéssel bíró megbízottat megnevezni és annak képesítését igazolni.

Az 1907. III. t. c. 13. és 14. §§-ai értelmében honi ipar védelmére előírt és a közszállítási szabályrendelet 16. §-ának 11. bekezdésében részletezett feltételeket minden ajánlattevő tartozik kötelezőleg elvállalni és e tekintetben tartozik magát a fentidézett t. c.-ben előírt ellenőrzésnek alávetni.

Azon pályázók, akik a községgel még üzleti összeköttetésben nem állottak, szállító-

képességüket és megbízhatóságukat az illetékes kereskedelmi és iparkamara bizonylatával tartoznak igazolni.

Jelen pályázati hirdetményben kiírt szállításokra és munkálatokra együttesen vagy külön-külön is tehető ajánlat.

A község képviselőtestülete fentartja magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok felett, tekintet nélkül azok végösszegére, szabadon dönthessen és a pályázók kártérítési igénye még az esetben sem lehet, ha a község képviselőtestülete az elektromos mű létesítésétől teljesen eláll.

Kelt Perjámos, 1912. évi szept. hó 12-én.

Ferch Rezső,
jegyző.

Martin Jakab,
bíró.

Torontálvármegye alispánja.

29072—1912. szám. 1147—2.1

Pályázati hirdetmény

Torontálvármegye tulajdonát képező nagykikindai közközházban elhalálozás következtében megüresedett osztályos főorvosi és az üresedésben lévő alorvosi állásra pályázatot hirdetnek.

Az osztályos főorvos javadalmá:

A folyó évben 2000 korona fizetés, 540 korona lakbér.

1913. évi január hó 1-től kezdve, ha a belügyminiszter ur az 1913. évi költségvetést a felemelt fizetéssel jóváhagyja, fizetése 2400 korona, lakbéré 540 korona.

Az alorvos javadalmá:

A folyó évben 1200 korona fizetés, természetbeni lakás, fűtés, világítás, kiszolgálás, élelmézés; az 1913. évi január hó 1-től pedig a fent felsorolt természetbeni járandóságok és 1600 korona fizetés, ha az 1913. évi költségvetést a felemelt fizetéssel a belügyminiszter ur jóváhagyja.

Mindkét orvos tagja a megyei tisztii nyugdíjintézetnek.

Felhívom az ezen állásokat elnyerni óhajtó orvosodurakat, hogy kellőleg okmányolt és eddigi működésüket igazoló kérvényeiket dr. Dellmanics Lajos főispán urhoz címzetten folyó évi október hó 23-ának déli 12 órájáig közvetlenül a nagykikindai közközház igazgató-főorvosánál nyújtsák be. Az elkészített folyamodványok figyelembe nem vétetnek.

Kelt Nagybecskereken, 1912. évi október hó 1-én.

Jankó s. k., alispán.

Zsombolyai járás főszolgabírájától.

7436/1912. szám. 1143—3.3

Pályázati hirdetmény.

Zsombolya községnél az árvatári tollnok s fogyasztási adókezelősségi könyvelő állás elhalálozás folytán megüresedvén, ennek betöltésére ezennel pályázatot hirdetnek.

Ezen állás javadalmazása:

Évi 1200 korona törzsfizetés, 400 korona lakbér és 5-ször 100 korona ötödéves korpótlék.

Felhívom a pályázni óhajtókat, hogy eddigi alkalmaztatásukat és minőségüket igazoló szabályszerűen felszerelt pályázati kérvényüket hozzám folyó évi október hó 22-én délután 5 óráig nyújtsák be, mert az elkészült kérvényeket figyelembe nem veszem.

A választási határidőt a pályázati hirdetmény lejártá után fogom kitűzni.

Zsombolya, 1912. évi szeptember 25-én.

Fóris, főszolgabíró.

Nagykikindai járás főszolgabírájától.
4704—1912. szám. 1149—3.1

Pályázati hirdetmény.

A nagykikindai járáshoz tartozó és elhalálozás folytán megüresedett máriaföldei körorvosi állásra pályázatot hirdetnek. A körhöz tartozik Máriafölde, Teremi és Nyerő községe. A kör székhelye Máriafölde. A körorvosi állással következők vannak összekötve:

1. A nagykikindai m. kir. adóhivatalból előleges havi részletekben fizetendő évi 1600 korona készpénz fizetés és az 1908. évi XXXVIII. t. c. 15. §-a szerint öt évenként 200 korona nyugdíjba beszámítandó korpótlék, mely 800 koronáig emelkedhetik.

2. Az orvosi kört képező Máriafölde, Nyerő és Teremi községek által előleges negyedévi részletekben fizetendő 400 korona lakbér-átalány.

3. A megye által megállapítandó látogatási díjak, halottkémlési díjak és husszemlézeti díjak.

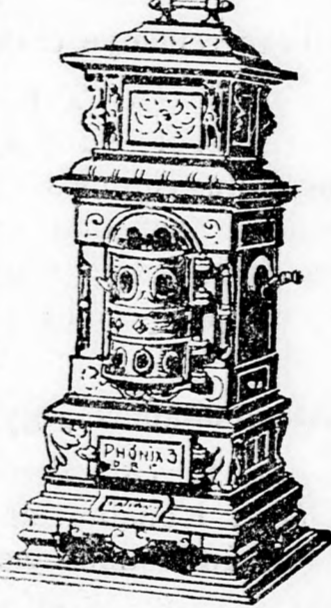
A körorvosi székhely Máriafölde, Nyerő és Teremi községek kötelesek a heti látogatáshoz a fuvarát állítani. Felhívom a pályázók, hogy az 1908. évi XXXVIII. t. c. §-ában előírt minősítési követelményeket és eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényüket f. évi október hó 30-ikáig a nagykikindai szolgabírói hivatalhoz küldjék be. A választás f. évi november hó 6-ikán d. u. 4 órakor fog Máriaföldén megtartatni.

Nagykikinda, 1912 szept. 23.

Horváth Zoltán, főszolgabíró.

Riessner-kályhák,

a világ legjobb és használatban legtakarókosabb
folytonégői.

Egyszerű szempontról a legideálisabb rendszer.

Egyszerű betűzéssel egész télen ég, mi által a sok fáradsággal és költséggel járó mindennapi betűzés megtakaríthatik.

Látható tűz. Eredeti biztonsági szabályozó.

Gázmentes vagy robbanás teljesen kizárva, ellenben mindig egyenletes és egészséges meleget, különösen a szoba alsó légterében is.

Egyedüli elárúsítás Nagybecskerek és vidéke részére:

Boleszny Antal vaskereskedésében az arany kaszához
Hunyadi-utca 696 37. 1020—40 80

Hirdetéseket

jutányos árért közöl a

Torontál

pol. napilap kiadóhivatala.

„SPERBER” AUTOMOBILOK

a legjobb,

a legtartósabbak és

a legolcsóbbak.

847—x.18

6—18 Hp. 30—75 km. óránként.

2, 3, 4, 5 és 6 üléses kocsik.

Zajtalan járás.

Érdeklődőknek mindennemű felvilágosítással szolgál a „Norddeutsche Automobil-Werke” vezérképviselője Temes-, Torontál-, Bácsbodrog- és Krassószörény megyékben

IFJ. PERISICS ZOLTÁN — NAGYBECSKERÉKEN.